

واضع الاصل، مبدع خط نستعلیق و جریان ساز فرهنگ بصری حکمت هنر ایرانی اسلامی

مهران فرجی

دانشکده حکمرانی اسلامی، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۱/۰۹/۲۵

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۰۸/۳۰

چکیده

واضع، خالق، مبدع و القابی از این دست، در ناخودآگاه هر انسانی یادآور ذات اقدس ایزدی و فطرت پاک الهی است. در این میان، و در گذر ایام و اعصار، انسان هایی آمده اند که با اندیشیدن و خلق یک ایده، به اصل و ماهیت آسمانی خالق یکتا، جلوه ای زمینی و ملموس بخشیده اند. دین مبین اسلام نیز برای هنرمندان خوشنویس، این بستر را فراهم نمود تا به تدبیر در صور ظاهری انواع خطوط پرداخته و در جهت مجسم و مصور ساختن کلام الهی بخت آزمایشی نمایند. خط نستعلیق نیز به عنوان زیباترین خطوط اسلامی که ملقب به عروس خطوط اسلامی است، گویا در پی سال ها تحول و تطور، سعی در نشان دادن آن جلوه های زیبای الهی و همچنین سایر مضامین والای انسانی دارد؛ این پژوهش تلاش دارد تا با پرداختن به این موضوع که آیا ابداع این شیوه از خوشنویسی تا چه میزان بر معرفی و گسترش هنر ایرانی و اسلامی موثر بوده است؟ به پاسخی روشن در نقش تبیین گری خط نستعلیق در فرهنگ و حکما هنر اسلامی بپردازد. در تحقیق پیش رو که به روش توصیفی - تحلیلی و انجام مطالعات کتابخانه ای و اسنادی به صورت ترکیبی انجام شده است، با مشاهدات صورت گرفته از تصاویر اسناد مکتوب موجود و استناد به برخی نظریه های مورخان و صاحب نظران حوزه هنرهای اسلامی و همچنین مرور احوالات و زندگی میرعلی تبریزی به عنوان مبدع خط نستعلیق، به بدیع بودن دستاورد میرعلی در قاعده مند کردن خط نستعلیق پرداخته شده است. همچنین با توجه به اینکه این خط در طول سالیان طولانی، تاثیر شگرفی بر زیبایی شناسی هنرهای اسلامی داشته است به عنوان یک جریان سازی فرهنگی در حکمت و هنر اسلامی مورد بررسی قرار می گیرد.

واژه های کلیدی: خوشنویسی، خط نستعلیق، میرعلی تبریزی، واضع الاصل، جریان فرهنگی، حکمت هنر ایرانی اسلامی